

ОСОБЛИВОСТІ КОРИСТУВАННЯ ДИПЛОМАТИЧНИМИ ПРИВІЛЕЯМИ ТА ІМУНІТЕТАМИ

Дипломатичні привілеї та імунітети — це особливі права та переваги, які країна перебування надає дипломатичним представництвам, спеціальним місіям, представництвам держав при міжнародних міжурядових організаціях, делегаціям на міжнародних міжурядових конференціях, їхнім главам та співробітникам.

До середини ХХ ст. дипломатичні привілеї та імунітети регулювались переважно нормами міжнародної ввічливості та певною мірою Віденським регламентом 1815 р. (із доповненнями, внесеними на Аахенському конгресі 1818 р.). Сучасні дипломатичні привілеї та імунітети знайшли своє закріплення в низці багатосторонніх договорів: Конвенції про привілеї та імунітети ООН 1946 р., Конвенції про привілеї та імунітети спеціалізованих установ ООН 1947 р., Угоді між ООН та США про місцезнаходження центральних установ ООН 1947 р., Віденській конвенції про дипломатичні зносини 1961 р., Віденській конвенції про консульські зносини 1963 р., Конвенції про спеціальні місії 1969 р., Конвенції про запобігання і покарання злочинів проти осіб, які користуються міжнародним захистом, у тому числі дипломатичних агентів 1973 р., Віденській конвенції про представництво держав у їхніх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру 1975 р. Окремі аспекти правового положення та статусу дипломатичних представництв та їхнього персоналу регулюються також двосторонніми угодами, підписання яких передбачено пунктом «б» ст. 47 Віденської конвенції 1961 р. Цей пункт надає можливість державам як обмежувати, так і розширювати дипломатичні привілеї та імунітети у стосунках між собою на основі принципу взаємності.

Дипломатичні привілеї та імунітети складають єдине поняття, однак між його основними складовими існують суттєві відмінності. Під імунітетом слід розуміти вилучення з-під юрисдикції держави перебування офіційних представництв іноземної держави, їхнього персоналу та інших осіб, які користуються міжнародним захистом, і дотримання стосовно них принципу недоторканності. Імунітет, таким чином, виступає як інструмент, потрібний для безперешкодного виконання органами зовнішніх зносин держави та їх співробітниками покладених на них функцій.

На відміну від імунітетів, привілеї — це певні пільги та переваги, які надаються державою перебування органам зовнішніх зносин інших держав і співробітникам цих органів з метою створення найсприятливіших умов для їхнього функціонування. Дипломатичні привілеї діють у

більш вузькій сфері існуючого правопорядку країни перебування, а не всього правопорядку, як це стосується імунітетів [1, с. 59–61].

Дипломатичні привілеї та імунітети підрозділяються на дві основні групи: привілеї та імунітети дипломатичного представництва як органу держави й особисті привілеї та імунітети членів дипломатичного персоналу представництва. Перша група норм включає такі привілеї та імунітети: недоторканність приміщень дипломатичних представництв; недоторканність його архівів, кореспонденції; фіскальний імунітет (звільнення від оподаткування в країні перебування); митні привілеї; право на використання на будинку представництва прапора й герба своєї держави. До особистих привілеїв та імунітетів належать: особиста недоторканність; недоторканність приватної резиденції, кореспонденції, паперів і, за деякими винятками, майна, імунітет від юрисдикції та можливого притягнення дипломата до кримінальної відповідальності; пільги при проходженні митного та прикордонного контролю; податкові привілеї.

Одним із найважливіших дипломатичних імунітетів є, безперечно, імунітет, який забезпечує недоторканність дипломатичного представництва. Загалом цей дипломатичний імунітет регламентується ст. 22 згаданої Конвенції. У ній роз'яснюється, що приміщення представництва є недоторканими. Власти держави перебування не можуть проникнути в ці приміщення інакше, як з дозволу глави представництва.

Особливе місце серед дипломатичних привілеїв та імунітетів посідає особиста недоторканність. Загальновизнаним є положення, що це основоположний дипломатичний імунітет, від якого походять усі інші імунітети та привілеї дипломата. Цей дипломатичний імунітет регламентується ст. 29 Віденської конвенції 1961 р. і передбачає захист від арешту або затримання дипломата.

До імунітету особистої недоторканності дипломата належить також митний імунітет, який складається з трьох основних компонентів: безперешкодного ввезення та вивезення товарів, призначених для офіційного (службового) та особистого користування; звільнення вказаних товарів від митного оподаткування; звільнення, у вигляді загального правила, особистого багажу дипломата від митного огляду.

Надзвичайно важливим дипломатичним імунітетом є свобода зносин дипломатичного представництва та дипломатичних агентів з акредитованою країною. Дипломатичні привілеї та імунітети надаються в повному обсязі главам держав і урядів, міністрам закордонних справ, представникам міжнародних організацій, які мають дипломатичний статус, іншим громадянам, які мають дипломатичні паспорти, видані їм на законних підставах, члени їхніх родин, якщо останні проживають разом із дипломатом та не є громадянами країни перебування. Держави можуть укладати між собою угоди про розширення обсягів дипломатичних привілеїв та імунітетів для адміністративно-технічного та обслуговуючого персоналу на основі взаємності [2, с. 114–116].

Список використаних джерел

1. Сардачук П. Дипломатичне представництво: організація і форми роботи: навчальний посібник / Петро Сардачук, Олександра Кулик. — К. : Україна, 2001. — 174 с.
2. Гуменюк Б. І. Сучасна дипломатична служба: навч. посібник / Б. І. Гуменюк, О. В. Щербя. — К. : Либідь, 2001. — 255 с.

ГЕРМАН О. О.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри морського та митного права,
прокурор прокуратури міста Одеси

КОРПОРАТИВНИЙ АНАЛІЗ ПИТАНЬ МИТНОГО КОНТРОЛЮ ТА МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ ТОВАРІВ ЗА ТОВАРНИМИ ПОЗИЦІЯМИ 8701–8707, 8711, 8716 УКТ ЗЕД, ЯКІ ВВОЗЯТЬСЯ ГРОМАДЯНАМИ НА МИТНУ ТЕРИТОРІЮ УКРАЇНИ ДЛЯ ВІЛЬНОГО ОБІГУ

Останнім часом процеси, які напряду або опосередковано пов'язані з митним контролем та митним оформленням моторних транспортних засобів як товару, за товарними позиціями 8701–8707, 8711, 8716 згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності (далі — УКТ ЗЕД), зрушили з місця у цілком позитивному напрямку. Так, наприклад, з 1 січня 2016 р. набрав чинності Закон України від 25 листопада 2015 року № 822-VII «Про внесення змін до Закону України «Про митний тариф України» щодо ввізного мита на електромобілі», яким скасовано ввізне мито на транспортні засоби, оснащені виключно електричними двигунами (одним чи декількома) за товарною підкатегорією 8703 90 10 10 згідно УКТ ЗЕД [1]. З 1 січня 2016 року згідно Закону України від 24 грудня 2015 р. № 912-VIII «Про заходи щодо стимулювання зовнішньоекономічної діяльності» скасовано додатковий імпорتنний збір [3], тимчасово запроваджений у 2015 р. щодо товарів, які імпортувались на територію України суб'єктами господарювання, а також товарів, які ввозились (пересилались) на територію України фізичними особами (додатковий імпорتنний збір справлявся за ставкою 5 % з товарів, що класифікувались у товарній групі 87 «Засоби наземного транспорту, крім залізничного або трамвайного рухомого складу, їх частини та обладнання» згідно УКТ ЗЕД) [4, ч. 1 ст. 4].

Митний контроль та митне оформлення товарів за товарними позиціями 8701–8707, 8711, 8716 згідно УКТ ЗЕД, які ввозяться громадянами на митну територію України для вільного обігу, регламентуються